

ԵՐԶԱՆԿԱՆԻՇԱՏԱԿ Տ. Տ. ԳԵՎՈՐԳ Զ ԿԱԹՈՂԻԿՈՍԻ ՄԱՆՎԱՆ ԵՐԿՐՈՐԴ ՏԱՐԵԼԻՑԸ

Մայիսի 8-ին լրացավ երջանկահիշատակ Տ. Տ. Գեորգ Զ կաթողիկոսի մահվան երկրորդ տարեկիցը:

Այս տխուր առիթով Մայր Տաճարում հանդիսավոր հոգեհանգստյան սուրբ պատարագով, քարոզով և երախտագետ սրտի ամենախորունկ զգացմունքով և որդիական սրտատուշ ակնածանքով նշվեց հանգուցյալ մեծագործ Հայրապետի մահվան երկրորդ տարեկիցը:

Երջանկահիշատակ Գեորգ Զ-ի մահով Հայաստանյայց Առաքելական Եկեղեցին կորցրեց իր առաքելաշավիկ և աստվածաբայալ Հայրապետին, հայ ժողովուրդը՝ իր հայրենասեր և արժանավոր զավակին, իսկ Հայրենիքը՝ իր հավատարիմ քաղաքացուն:

Հանգուցյալ Հայրապետը մեր ազգային-եկեղեցական պատմության անկրկնելի գեմբերից մեկն էր, որի անունն ու կյանքը, գործունեությունն ու նվիրական հիշատակը թանկ են եղել ոչ միայն հայ հավատացյալ ժողովրդի համար, այլ նաև քրիստոնեական բոլոր եկեղեցիների և խաղաղասեր ողջ ազգերի համար:

Հանգուցյալ Հայրապետի կյանքն ու քաղմարեղուն գործունեությունը, Նոր-Նախիջև-վանի սարկավագության օրերից մինչև Ամենայն Հայոց Հայրապետությունը, սերտորեն կապված են եղել հայ ժողովրդի պատմության վերջին հիմնամյակի հետ: Նա մեր ազգային-եկեղեցական ինքնատիպ և լուսավոր գեմբերից մեկն էր որպես մարդ, որպես հայրենասեր, որպես եկեղեցական և մանավանդ որպես Ամենայն Հայոց Հայրապետ: Նա իր սրտի ամենաշերտ գուրգուրանքով կապված էր հայ ժողովրդի, մեր պանծալի եկեղեցու, մեր հոգեւոր-մշակութային անկրկնելի արժեքների հետ:

Հանգուցյալ կաթողիկոսի գործունեությունը շափաղանց ընդարձակ հորիզոններ է ընդգրկել: Ամեն տեղ ու ամեն պարագայի մեջ նա ավելի քան վախճան տարիներ սրբությունամբ և պատվով ծառայել է իր ժողովրդին, նրա արդար դատին, մեր պանծալի Հայրենիքին և Ս. Եկեղեցուն: Երանաշնորհ Հայրապետի թանկագին անունը, մանավանդ որպես Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսի, ոսկե տառերով է գրված հայ հավատացյալ ժողովրդի սրտում և մեր եկեղեցու նորագույն պատմության մեջ: Հանգուցյալ Հայրապետն իր եկեղեցասիրական, հայրենասիրական, ժողովրդասնվիր գործունեությամբ, իր առաքինազարդ կենցաղով, բարոյական և խմայական հազվագյուտ շնորհներով Հայաստանյայց Առաքելական Եկեղեցու և հայ ժողովրդի նկատմամբ իր ունեցած խորունկ սիրով ու նվիրվածությամբ, իր ազգային-եկեղեցական քաղաքականությամբ, հեռուես ու փորձված վարչագիտությամբ ոչ միայն լուսավոր և անմոռաց հիշատակ թողեց մեր եկեղեցու և ժողովրդի կյանքում, այլև մանավանդ կարողացավ բարձր պահել Ամենայն Հայոց Ընդհանրական Հայրապետության դերագահ և բարձրագույն հեղինակությունը:

Նրա հայրապետության տարիներին հայ հավատացյալի երախտագետ սիրտը ավելի կապվեց Մայր Աթոռ Ս. Էջմիածնի հետ, և հանգուցյալ Հայրապետը հանդիսացավ ազգային միասնության և եկեղեցական միասնականության սրտանույզ խորհրդանշանը: Տ. Տ. Գեորգ Զ կաթողիկոսի ապրած բովանդակ կյանքը հանդիսացել է նրա դավանած և պաշտած Ազգային Եկեղեցու միասնության, հայրենասիրության, ժողովրդասիրության վսեմ գաղափարների պայծառ քարոզը: «Սիրեցի՛ք էջմիածինը» — ահա հան-

զուցյալ Հայրապետի նվիրական կապեր, որը սրբությունը պետք է պահի ամեն մի հավատացյալ և Հայրենասեր Հայ, որովհետև «Էջմիածինը, Ամենայն Հայոց Հայրապետությունը, — պատգամել է մեզ մեր սիրելի Հայրապետը, — աստվածային պարզ և մեզ համար, զարեւի պատմությամբ սրբազորված և խոր արմատներ ձգած հայ ժողովրդի կյանքում: Զլատել Ս. Էջմիածնի քաղաքական ուժն ու հեղինակությունը, աստվածություն Բաղդել հրա դեմ և ժողովրդին մոլորեցնել՝ երեսխայական անմտություն է և ազգավնաս զործողություն»:

Հանգուցյալ Հայրապետը կամուրջ հանդիսացավ Մայր Հայրենիքի և Սփյուռքի հայության միջև: Նրա Հայրապետության տարիներին ամբողջովին կտպրեց Մայր Աթոռի և մեր մյուս նվիրապետական Աթոռների, բնակիչների միջև, որոնք կազմում են ազգային-հեղինակական տեսակետից մի օրգանական անբաժանելի միասնություն:

Երջանկահիշատակ Վեհափառ Հայրապետի օրով Մայր Աթոռի և Հայրենի հարազատ պետության փոխհարաբերությունները կանոնավորվեցին: Ամենայն Հայոց Հայրապետության դիրքը Հայրենի կառավարության հանդեպ նրա օրով հղել է օրինական, ուղիղ, ազնիվ, ինչպես պարտ էր լինել ըստ տերունական և առաքելական պատգամի:

Հանգուցյալ Հայրապետի անվան հետ են կապված Մայր Աթոռի և Հայաստանյայց Առաքելական եկեղեցու վերակազմակերպման, ազգային-հեղինակական, հոգևոր ու մշակութային զարթոնքի աշխատանքների սկզբնավորությունը:

Մեզ հետ չէ ամենից սիրված ու հարգված մեծանուն Հայրապետը, բայց մեզ հետ են նրա հոգին, նրա պատգամը, նրա շունչն ու խոհերը: Զի մահացել Գևորգ Զ-ը, ինչպես չեն մահացել մեր մեծ ազգային-հեղինակական գեմերը, որոնք ապրում են եկեղեցու կյանքում, հայ հավատացյալի հրախտազետ սրտում իրենց անմահ գործերով, պատգամներով, պայծառ ու խնկելի հիշա-

տակներով: «Երանի մեռելոցն, սրբ ի Տէր ննջեցին, զի զործք իրենաց չոգան զհետ նոցա» (Յալանթ., ԺԳ 13):

1955 թվականի սեպտեմբերի ամսին վերացավ սղի սև բողբ Հայրապետական Աթոռի վրայից և նոր Հայրապետի՝ Նորին Ս. Օծուբյուն Տ. Տ. Վազգեն Ա-ի արժանավոր ընտրությամբ մի անգամ ևս փառավորվեց Հայաստանյայց Առաքելական եկեղեցին և «տրախտվեամբ ուրախ՝ եղև», որովհետև նորընտիր Հայրապետը, մեր դասական հոգևորականների տեսակետով և կերպարով, իր առաքինապարզ ու անբասիր կենդեցու նկատմամբ իր ունեցած անսահման սիրով ու նվիրվածությամբ, մեր զարավոր ազգային-հեղինակական ավանդությունների նախանձախնդրությամբ պիտի շարունակի և ապրեցնի Մայր Աթոռ Ս. Էջմիածնում և Հայաստանյայց Առաքելական եկեղեցու կյանքում մեր եռամեծ Հայրապետների սրբազան ավանդները, որոնք մեզ ժառանգ են մնացել մեր սրբազան նախնիքներից, Ս. Լուսավորչից սկսած մինչև Գևորգ Զ, ավանդներ, որոնցով ապրել, ստեղծագործել ու այսօրվա պայծառ ու խոստումնալից օրվան են հասել Հայաստանյայց Առաքելական եկեղեցին և Հայ ժողովուրդը:

Խո՛ւնկ ու աղո՛թք բո անթառամ ու խնկելի հիշատակին, մեր սուրբ և անմոռանալի, հրախտաշա՛տ Հայրապետ:

Մայիսի 27-ին, կիրակի, հավարտ սուրբ պատարագի, Մայր Աթոռի միաբանությունը, գլխավորությամբ Նորին Ս. Օծուբյուն Տ. Տ. Վազգեն Ա. Հայրապետի, պատշաճ հանդիսությամբ հոգևհանգիստ կատարեց երջանկահիշատակ Գևորգ Զ Կաթողիկոսի մահվան երկրորդ տարիների առթիվ: Հանգուցյալ Հայրապետի գերեզմանի վրա քարոզեց Մայր Տաճարի լուսարարապետ գերաշնորհ Տ. Սահակ եպիսկոպոսը, վեր հանելով այն կարևոր աշխատանքը, որ կատարել է երջանկահիշատակ Հայրապետը Ս. Էջմիածնի և Հայաստանյայց եկեղեցու համար:

